

Effectiviteit van leerresultaten meten met paralleltoetsen

Daniël Van Nijlen
Jos Willems

Ontwikkeling peilings- en paralleltoetsen

Onderwijspeiling =

- Grootschalige toetsafname
- Bij een representatieve steekproef
- Bekijkt een deelaspect van het onderwijs
- Op het einde van een onderwijsniveau of graad
- Anonieme en vrijwillige deelname na selectie
- Landelijke resultaten en feedback aan deelnemende scholen

Centrale vragen

- In welke mate beheersen leerlingen in Vlaanderen bepaalde eindtermen of ontwikkelingsdoelen op het einde van een bepaald onderwijsniveau?
 - Hoeveel % van de leerlingen beheerst een (groep van) eindterm(en)?
 - Welke (groep van) eindtermen zitten goed?
 - Met welke (groep van) eindtermen hebben ze het moeilijk?
- Presteren alle leerlingen even goed?
 - Welke leerling-, klas-, schoolkenmerken maken een verschil?

De grote lijnen van een peilingsproject

Opstellen toetsmatrijs & toetsopgaven

- Analyse eindtermen & inspiratiebronnen
- Opstellen toetsmatrijs
 - = blauwdruk van de toets: bepaalt welk soort items, en hoeveel van welke soort ontwikkeld moeten worden

Vooronderzoeken

- Leerlingen (= 'pilot')
 - Spreiding moeilijkheidsgraad
 - Veel/weinig gekozen afleiders, onverwachte antwoorden, gestelde vragen, problemen,...
 - Samenhang binnen een schaal
- Externe beoordelaars (leerkrachten, lerarenopleiders, inspecteurs, beleidsmensen, pedagogisch begeleiders, ...)
 - Relevantie tov eindterm
 - Moeilijkheidsgraad
 - Opmerkingen mbt aanbiedingswijze / formulering
 - Hiaten in de toets

Kalibratieonderzoek

- Toetsafname
 - 500 leerlingen per schaal, representatieve steekproef
 - Einde schooljaar
- Analyses → Doel: meetschaal construeren
 - Items moeten één vaardigheid meten per schaal
 - Items die iets anders meten (bv. ovv verwarrende opgave, foute scoring, andere vaardigheid die te sterk meespeelt) worden opgespoord, ev. aangepast, of verwijderd
 - Items verschillen in moeilijkheidsgraad
 - Metafoor: toetsladder of hoogspringen

Kalibratieonderzoek

- Een denkbeeldige staander met 'hoogte-indicaties'
- Constructie van de meetschaal:
Elk item krijgt een positie op de staander naargelang meer of minder ln. het item juist hadden (= moeilijkheidsgraad + discriminatiegraad)
- De hoogte van de lat is nog niet bepaald

Moeilijkste opgave

Makkelijkste opgave

Per groep van ETen

OPGAVEN

ordenen op meetschaal
naar moeilijkheidsgraad

Hoe?

- niet door onderzoekers
- volgens resultaten van de leerlingen en statistische toetsing van het model

Kalibratieonderzoek

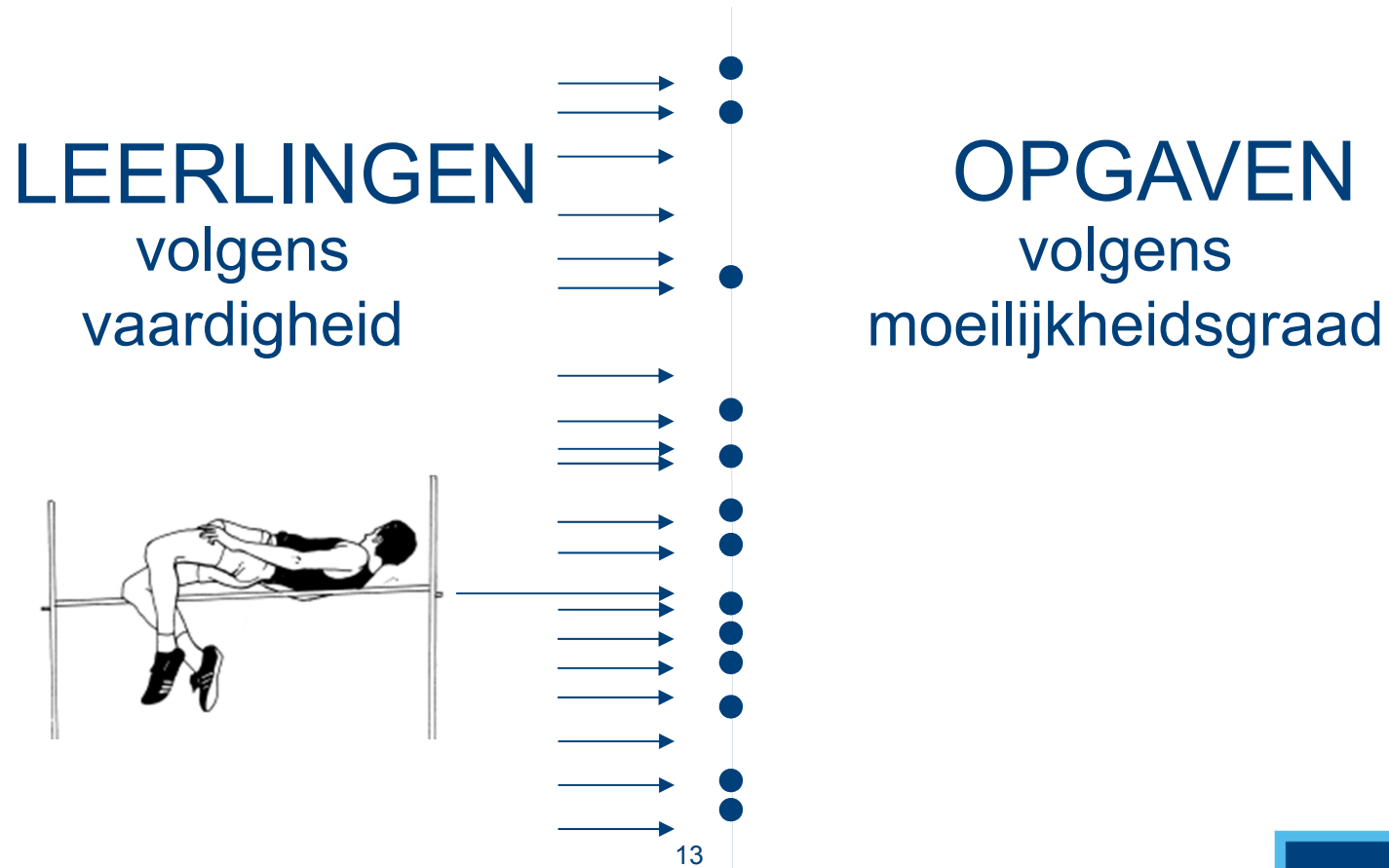
- Opsplitsing peilings- en paralleltoets
 - Items die kort bij elkaar op de meetschaal liggen worden gesplitst (→ vergelijkbaar bereik op meetschaal)
 - Representativiteit tov toetsmatrijs
 - Geen 'spiegelitems'

Afname peiling

- Toetsafname met toetsassistenten
 - Centraal vastgelegd afnamemoment
 - Samen met (vak-)leerkracht per vestigingsplaats
- Steekproef van scholen
 - Representatief voor Vlaanderen (net, provincie/verstedelijkingsgraad, grootte/type)
- Vragenlijsten
 - Leerling-, ouder- en leerkrachtvragenlijst
 - Thuissituatie, voorkeuren en gewoontes, proceskenmerken (handboek, didactiek, ...)

Analyses

Analyses

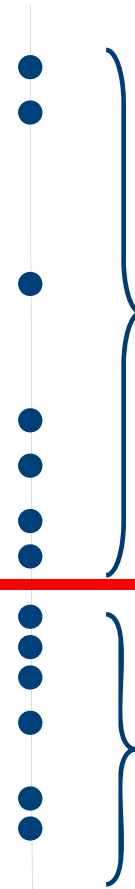
Cesuurbepaling

- Centrale vraag
 - Welke opgaven moeten leerlingen aankunnen opdat we kunnen zeggen dat ze de eindtermen beheersen?
- Wie?
 - Leerkrachten, pedagogisch adviseurs, lerarenopleiders, inspectie, beleidsmedewerkers
 - Niet de onderzoekers of de toetsontwikkelaars

Cesuurbepaling

Hoe?

Meetschaal in twee delen.
Gaande van makkelijk naar
moeilijk, streep boven de
laatste opgave die een
leerling nog moet kunnen.

Bijkomend

Deze opgaven moeten
de leerlingen nog niet
beheersen om aan de
ETen te voldoen

CESUUR

Basis

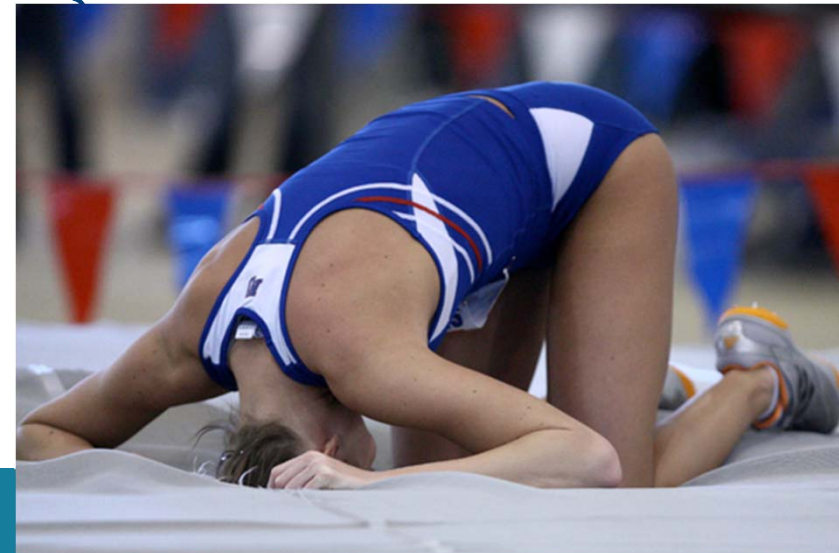
Deze opgaven moeten
de leerlingen zeker
beheersen om aan de
ETen te voldoen

Cesuurbepaling

Analyses

CESUUR

Analyses

- Tweede vraag:
Welke leerlingen doen het beter?
(gegevens uit leerling-, ouder-, leerkracht-, en schoolvragenlijst)
- Basis schoolfeedback

Schoolfeedback: eindterm score op 10

- Toetsnorm vastgelegd door vakdeskundigen
- Minimumniveau vereist om eindtermen te halen
- Leerling die net deze norm haalt: score van 5 op 10
- Lagere score: beheerst ET niet
- Hoe hoger de score, hoe groter de beheersing

Schoolfeedback: welke kenmerken worden in rekening gebracht?

Leerlingkenmerken	Schoolkenmerk
Optiegroep	Gemiddelde score op financieringscriteria
Geslacht	
Leeftijd	
Thuistaal	
Aantal boeken thuis	
Leermoeilijkheden	
Studietoelage	
Diploma moeder	

Rapportering

- Resultaten
 - Rapport
 - Schoolfeedbackfiches
 - Presentatie op colloquium
 - Samenvatting in brochure
- Vraag naar zelfevaluatie-instrument voor scholen
 - Vrijgave paralleltoets door overheid

Gebruik paralleltoetsen

Paralleltoetsen

- www.ond.vlaanderen.be/toetsenvoorscholen/
- hulpmiddel interne kwaliteitszorg
- gelijkwaardig met de peilingstoetsen
- schoolfeedbackrapport per toets
- verschillende vakken/leergebieden, o.a.:
 - Nederlands
 - Frans
 - wiskunde
 - WO
 - IVV

Schoolfeedbackrapport

- http://www.ond.vlaanderen.be/toetsenvoorscholen/parallelt_oetsen/feedbackrapport.asp?uid=&pwd=
- gemiddelde vaardigheidsscore per school
- verdeling leerlingen per school
- hieruit:
 - % leerlingen dat eindtermen behaalt
 - situering van school t.o.v. steekproef peilingsonderzoek
 - situering per optiegroep

% In dat eindtermen behaalt

Wiskunde - getalinzicht						
Score	Uw school			Vlaanderen		
	Aantal	Procent			Procent	
9	4	5%			5%	
8	9	12%			11%	
7	16	21%			23%	
6	17	23%			18%	
5	11	15%			16%	
4	4	5%			10%	
3	8	11%			10%	
2	5	7%			5%	
1	0	0%			2%	
0	1	1%			1%	
TOTAAL	75	100%			100%	

} hebben de ET behaald (scores 5-9)
} hebben de ET niet behaald (scores 0-4)

Percentage leerlingen dat de eindtermen haalt						
Uw school			Vlaanderen			
76%			73%			

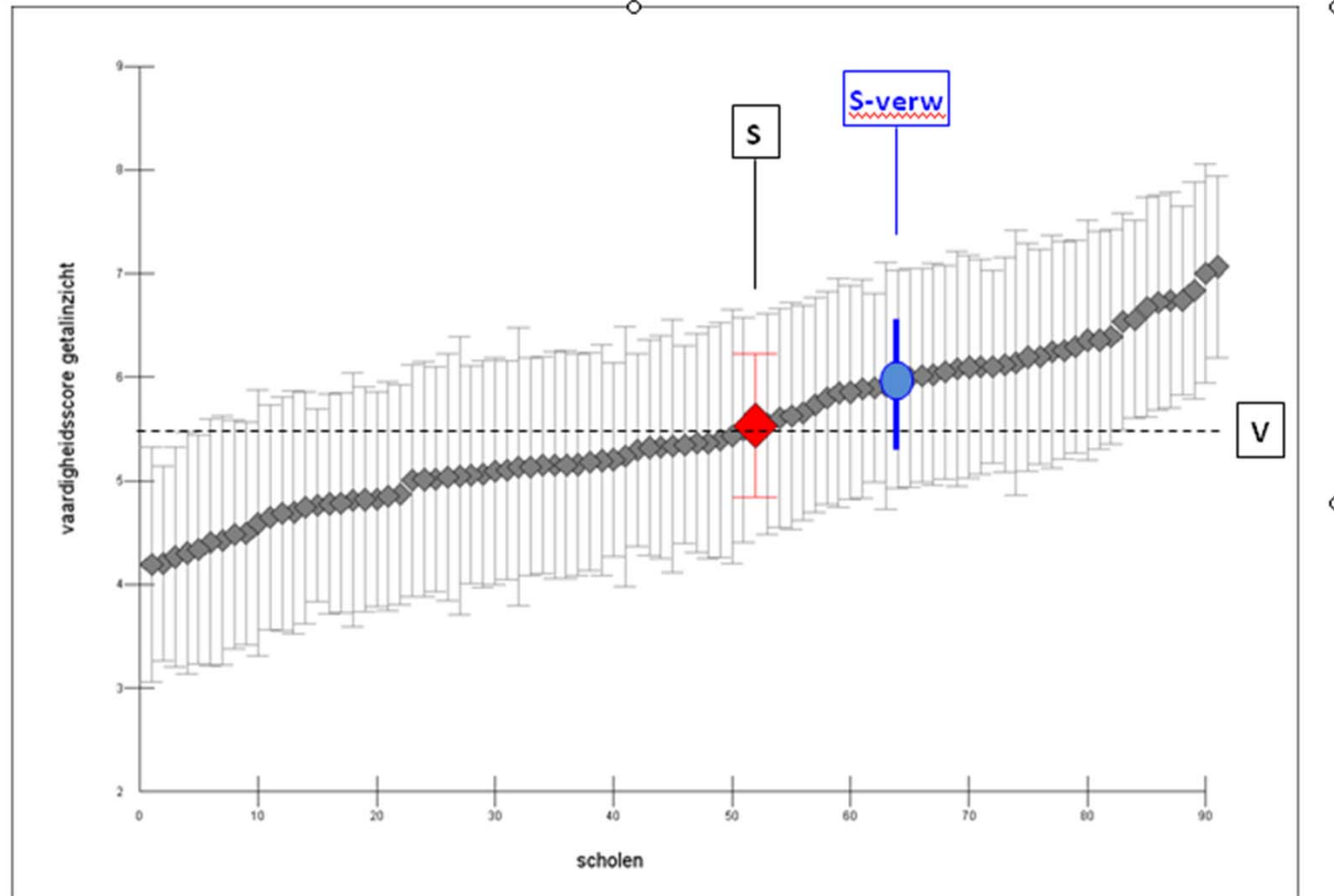
Gemiddelde score						
Uw school			Vlaanderen			
5,7			5,6			

Situering van uw school

rekening houdend met achtergrondkenmerken van leerlingen:

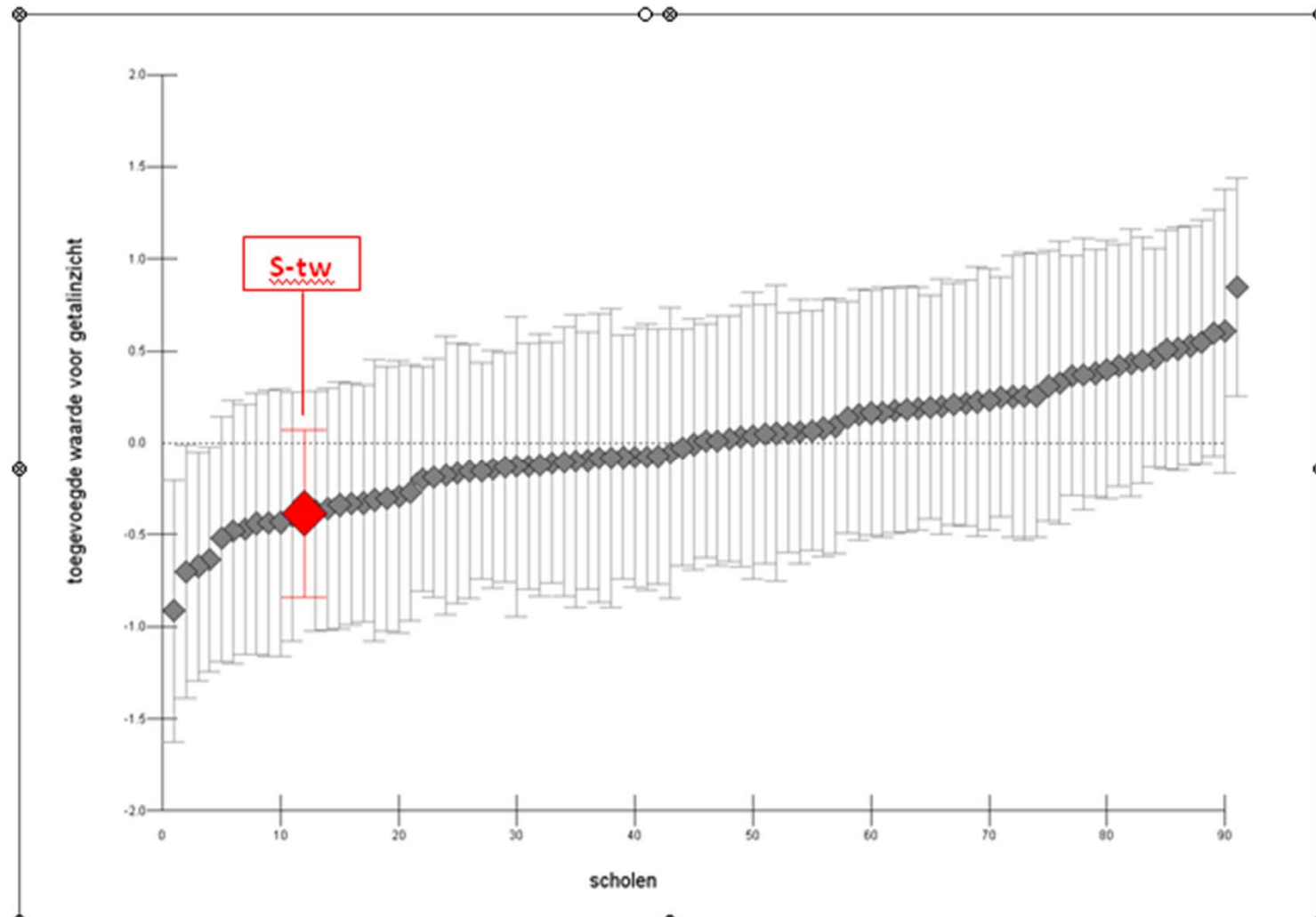
- feitelijk gemiddelde score vs verwacht gemiddelde
- toegevoegde waarde =
feitelijk gemiddelde – verwacht gemiddelde

Feitelijk vs verwacht gemiddelde

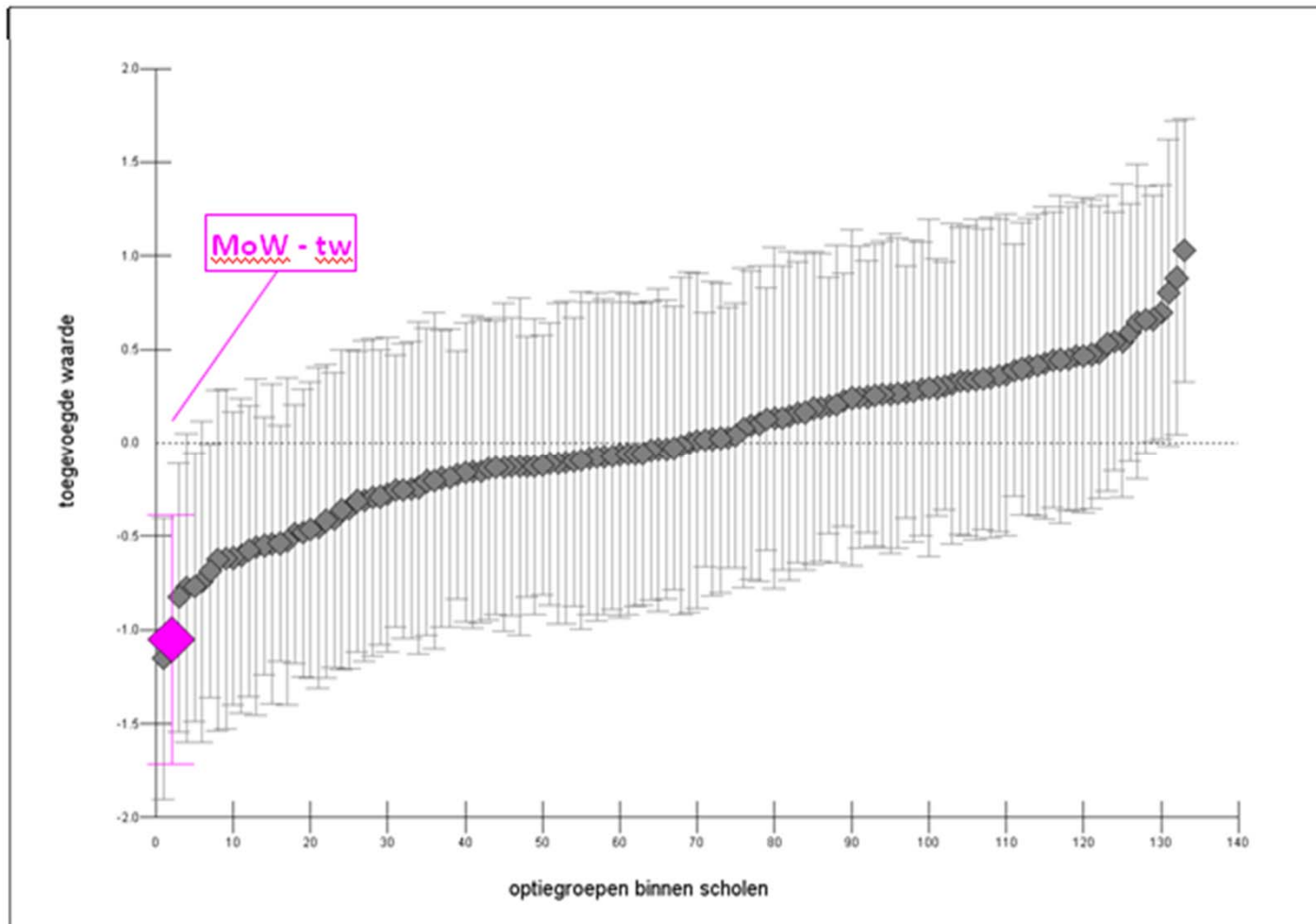
Figuur 1. Feitelijk en verwacht gemiddelde voor uw school voor wiskunde – getalinzicht in vergelijking met de scholen uit de Vlaamse referentiesteekproef

Toegevoegde waarde

Figuur 2. Toegevoegde waarde van uw school voor wiskunde – getalinzicht einde eerste graad (A-stroom) in vergelijking met de scholen uit de Vlaamse referentiesteekproef

Situering per optiegroep

Figuur 4. Toegevoegde waarde voor wiskunde – getalinzicht einde eerste graad: de optiegroep moderne wetenschappen uit uw school gesitueerd tegenover de Vlaamse referentiesteekproef

Meer info

Eindtermen/ontwikkelingsdoelen en peilingen:
www.ond.vlaanderen.be/curriculum/

Informatie over onderzoek:
www.peilingsonderzoek.be/

Website 'Toetsen voor Scholen':
www.ond.vlaanderen.be/toetsenvoorscholen/

toetsenvoorscholen@vlaanderen.be